

Gåtor och Anekdoter

upptecknade af A.R. Svensson.

1. Hvad kommer en bagare bäst ut med att ge på köpet, och hvad ger han vanligen på köpet? - Gålet på kakån.

2. Hvarje människa öskar att ega mig; den mig saknar, glädes icke af någonting, men då man eger mig värderar man mig sällan rätt; Hvad är det? - Helsan.

3. Hvilken människa är lyckligast? Den som lefver nöjd.

4. Mitt hela eger föga eller intet värda utan penningar. Tager man bort första bokstafven i mitt namn, blir jag hvad de flesta flickor och fruar, gerna i all sin tid ville vara? - Pung och ung.

5. Så länge man icke vet det, är det något - men när man vet det, så upphör det att vara hvad det förvt var?

En gåta.

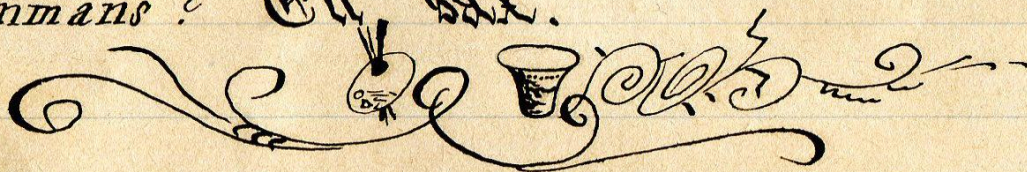

6. Jag gör tjänst i kyrkan och i köket;
öppnar jag min mun så höres flera röster
och elden kommer i låga? En blåsbälg.

7. Solen kokar det, handen byter det, foten
trampar derpå och munnen njuter det? -
Drufvan hvaraf vin pressas.

8. Tvenne hälar och tvenne fingrar behöfver
jag, och då gör jag långt och stort mindre,
och åtskiljer hvad som ej skall vara till-
sammans? En sax.

9. Jag talar utan tunga, kan skrika utan
lunga; jag deltar uti fröjd och smärta, och
har likväl ej något hjerta? Tornklockan.

10. Jag är till hälften mörker, till hälften
ljus, man ser mig något och ser ändå
intet? Töcknet.

11. Man kokar den icke, man sväljer den icke, och den smakar likväl många väl?

Röktobak.

12. Allt hvad jag får att dricka, super jag i mig; men man unnar mig ej denna välmåga; och vid tryckning ger jag allt åter ifrån mig? En svamp.

13. Hvilket är det mest välgörande vatten? Daggen.

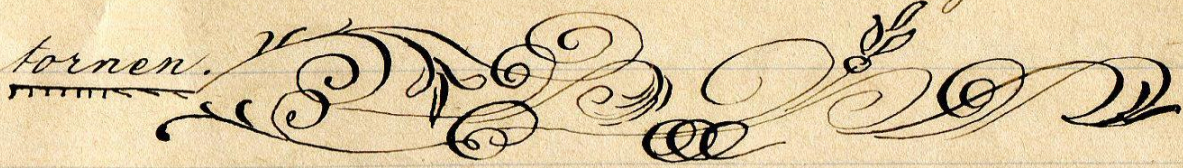
14. Vi hafva dem i händerna, vi nyttja dem som sig bör; men sällan som vi gerna önska det? Spelkorten.

15. När man ser det så ser man intet; men då man intet ser det så ser man det bäst - Hvad är det? Mörkret.

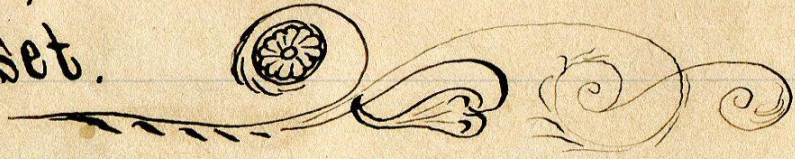
16. **H**vilka människor trampa så hårdt
att hela staden hör det? Ringarne i kyrk-
tornen.

17. Hvem kan tala alla språk? Echo.

18. Hvem anförtror människan sin mesta
egendom? Låset.

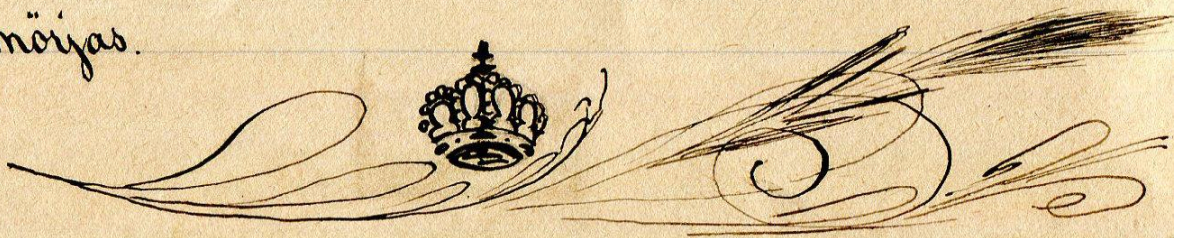
19. Svart går hon uti badet men kom-
mer röd derutur? Kräftan när den blir
kokt.

20. Jag blef född i skogen, man dödade
mig. Med jag lefde var jag stum; - men
död sjunger jag ofta rätt väl? En viol.

21. Hvad är det för likhet emellan
en advokat och ett vagnshjul? De måste
båda smörjas.

22. Om morgonen har det fyra fötter, om middagen två och om aftonen merendels tre—
Hvad är det? *Menniskan.* Vid morgonen af sitt lif går hon på fyra, vid middagen eller mannaåldern på två och vid aftonen merendels på tre.

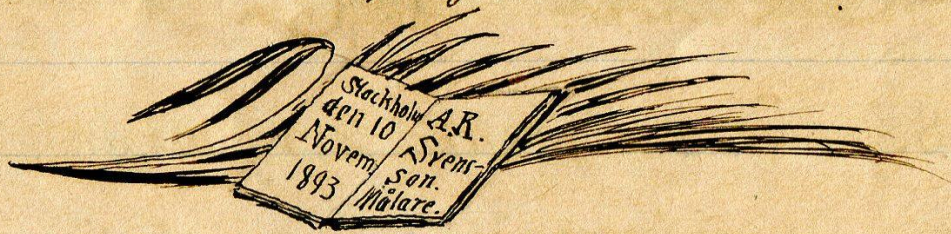
23. Hvad är det för folk som lefva blott af väder eller vatten? *Bljölfnare.*

24. Hvad är det för folk, som ej göra annat än hugga och sticka, men blifva därför aldrig straffade? *Bildhuggare och Kopparstickare.*

25. Hvad är det som ingenting kostar, men hvarmed man kan vinna så mycket? *Höfligheten.*

26. Jag har mitt ursprung af oordentligheten
och försigtigheten. Jag tjenar menniskan
till säkerhet. Jag lyder den fattiga, och
bevarar de största skatter. Klokheten
är min mor och otroheten min far.

Fruktan är min syster och hvilan min
bror. Den som förfärdigar mig behöfver
alla elementerna, och när man har
mig så är en gåta ingen gåta mer!

Nyckeln.

27. Hvem nyttjar sina öron bäst då
han ej hör? Ögonen när han ej ser?
Hvem är språksammast när han tiger?
Hvem strider lyckligast då han ej
griper till vapen? Hvem visar den
största stycka då han minst går?

Den tålmodige.

28. Konungarne äro mina undersåta-
re, segervinnare mina slafvar; jag

kufvar de starkaste och behärskar de obändigaste tyranner. Emot mig äro alla bemödandanden fruktlösa och öfverflödiga. Jag förorsakar ledsnad, qual och tårar åt alla dem, som min magt tvingar att tjena och lyda sig, och dem som mäst älska mig gör jag det mesta onda jag kan; Hvad är det?

Härleken.

29. Will man hafva gagn af mig, så måste jag brännas tills dess jag smälter. I sådant tillstånd nödgas jag ofta bära mina tyranners vapen, och tjena till säkerhet för deras hemliga tankar?

Lack.

30. Söt är min arbetskraft, farlig min hämd, ljuslig min föda, men till stek duger jag ej? **Ett bi.**

31. Jag är verkligen det som man anser mig för, ehuru på ett bedrägligt sätt. Både folk och få utgöra mina beståndsdelar: stundom måste bofven släppa till det, hvarmed jag gör en redlig man en verklig tjänst, och mången gång måste äfven oskulden lemna det som ger en gudlös skälm anseende? Peruk.

32. Jag är ett liflöst ting, samman-
satt af många ingredienser, och ej
mindre mångfalldigt begagnad af
människorna; ty än skrämmar jag
dem; än dödar jag dem; än gör jag
dem till nöje och än förskaffar jag
dem mången lækker bit på bordet.
Det gifves knappast någon som gör
större buller i världen än jag, och
när frågan är om hedersbevisningar
åt storfolk, så är jag alltid tillreds

med långa tal, så eldiga och kraftiga,
att de skaka äfven de hårdaste hjertan,
och väcka de döfvaste örons uppmärk-
samhet? *Kort.*

33. Jag är en oförsonlig fiende till men-
niskornas lugn; jag har många afunds-
män. Jag närer mig af blod, och finner
icke sällan lifvet i dens armar som
gifver mig döden? *En loppa.*

34. Hvad är det som kan blifva
oss frånrofvadt, **men** är ändå icke
borta; det kan delas i många delar
men bibehåller sig ändå helt?

Menniskohjertat.

35. Hvilka äro de oförnöjsammaste
ting? Ögonen, ty de vilja haf-
va allt hvad de se.

36. När den som älskar mig, trycker sin mun på min, så medelar han mig straxt sitt hjerta och sin anda. Jag yttrar intet annat, än hvad som tillhör honom, och han talar genom mig. Jag lyder hans åstundan och sträfvar blott att återgifva honom de känslor, som jag emottager af honom. Jag är munter när han är munter, och öm när han är öm; hans vilja är alltid min lag? En flöjt.

37. Den som eger mig skattas verkligen rik. I annan mening gäller jag nästan som lag. Ombyter man de mellersta af mina beståndsdelar, så finner man mig på hvart apotek? Bruk och Burk.

38. Hvem kan under fri himmel ej af solen beskinas? - Skuggan.

39. *Hvilken är i allmänhet den oun-
bärligaste stenen? Flintstenen.*

40. *Två hufvuden, två armar, sex fötter,
blott tio tår; fyra fötter i rörelse,
mån du detta förstår? - Ryttarn.*

41. *Hviken är den längsta dagen i året?
Den som har den kortaste natten,*

42. *Hvad är det som är odöpt, två
gångar födt, lefver och löper, och har
ett sådant tal att många tro det?*

*En tupp, han är odöpt och två gånger
född; först ett ägg och sedan en kyck-
ling.*

43. *Att i en fyrhörnig stuga voro 4
gamla käringar, en i hvart hörn. Hvarje
käring hade tre framför sig; huru många
käringar voro i stugan. Fyra.*

44. Någon delte fyra ägg mellan tre personer, så att ingen fick mer än den andra; huru många fick hvar och en?

Den andra fick två ägg.

45. Hvad behöfs till ett bra bröllop? -

Ja - ty utom det kunde aldrig något bröllop ske.

46. En hop gäss gingo öfver en bro, hvarest en räf mötte dem; han helsade på dem och sade: God dag alla 20! Härpå svarade gäsen: Om vi ~~vi~~ voro en och en half gång till så många, så voro vi så många. Frågas huru många gäsen voro?

Åtta.

47. Hvika äro blefne döde men icke födde? Adam och Eva.

48. Hvilka äro födde men aldrig blifvit döde? Enoch och Elias.

49. Hvad är det: huset fullt med mat men ingen dörr öfver? - Ett ägg.

50. Huru långt är det från hafvets yta till botten? Så långt som man kastar med en sten.

51. Hvad är det: när det lefde, så spisade de lefvande deraf, och då det dött var, beskärmade det de lefvande, och bar dem, och gick på dem? Ett ekträd, ty när det stod och bar frukt, så spisade det winen med sina ollon; och när det afhugges, så bygges deraf hus och skepp, som beskärmar både folk och kreatur, samt går öfver fisken i hafvet.

52. Jag är en af de nyttigaste växterna i köksträdgården af mångfaldig art, och finnes på alla kalas, der stek vankas. Läser man mig baklänges, så blir jag i skeppsbyggeriet en sak som måste finnas på alla farkoster, på rangskeppet så väl som på jollen? **Lök och köl.**

53. Jag är än här, än der, den lättaste vind för mig bort: så tjock jag är tar man förgäfvos efter mig. För all del blunda när jag kommer, eljest skadar jag dig? **Röken.**

54. Jag är mörkast, när det är som ljustrast, varmest när det är som kallast, och kallast när det är som varmest? **Källaren.**

55. Hvilket är det tyngsta trädet i världen? **Tiggarslafven.**

56. Det är få rätter som man äter utan mig, och dock äter man ej så lätt mig allena? Salt.

57. Hvem får betala allting dyrast? Tjufven.

58. Här än jag hjälper, en ann jag stjelper? - Winet, ty det hjälper ofta den sjuka och stjelper den friska.

59. Om dagen har jag intet att göra, man låter mig hvila i en vrå; men knappt inbryter mörkret, så slukar jag i mig eld och låga? - Ljussaren.

60. Hvem bär sin herre och blir af honom buren? Skolådan.

1. En outsläklig törst jag har, fastän allt vått jag i mig drar? Jorden.

62. Hvem bryter först benet, den som faller från ett bord eller från ett kyrktorn? — Den som faller från ett bord, ty han kommer först ned.

63. Hvad är sämre än det onda?
Det som man ej kan fördraga.

64. Jag är hvarken skaparen eller det skapade, ändock skapar jag, ock blir skapad. Jag bor ej i himmelen, ej i luften, ej i vattnet, ej i elden, ej heller på jorden; och är ändå öfverallt. Jag har allt och gifver intet; Jag ger allt och har intet; Jag gör lefvande döda, och döda lefvande; rika gör jag fattiga och fattiga rika. Jag bor i de storas palats och i städerna, och i den fattiges koja på landet. Hvar och en kan selsätta sig med mig, men ingen kan

visa mig för den andra? Drömmen.

65. Ju mer man tar derifrån, dess större blir det, och ju mer man lägger dertill, desto mindre blir det? - Ett hål.

66. Det har mun men intet hufvud; det har armar men inga händer; det springer och har ändå inga fötter; hvad är det? En å.

67. Hvad har varit allt ifrån verdens början, och blir till dess slut, och likväl aldrig har varit eller blir mer än 14 dagar gammalt? Upp och nedan.

68. Jag färdas all världen omkring och har hvarken fötter eller ben? En vagn.

69. När rakar man sig för hela året? Anårsaftonen.

70. Ån är det nyttigt och ån är det skadligt. Ofta önskar man det, och ofta fruktar man det. Stadsbon söker att skydda sig därför, men för landtmännen är det ofta af största nytta? Regnet.

71. I morgon är jag ej, hvad än i dag jag var, jag byter bort mitt namn och lemnar mor och far? En brud.

72. Hvad är det; det löper upp för bakke och ned för bakke och har ett lår i munnen? En stöfvel.

73. Hvilken var den första byggmästare?
Bäfvern.

74. När är mannen herre i sitt hus?

Då frun ej är hemma.

1. En bondhustru som låg sjuk, skickade ut sin piga att se på solvisaren, hvad klockan vare. Men som denna ej rätt förstod sig på siffror, så tog hon lös hela solvisaren, lade den i sitt förkläde, och bar den in till gumman. Här mor, har ni solvisaren, se gjelf efter tiden lider.

2. En storpratare berättade i ett sällskap att han en gång kört ned på isen, men tillade han, jag sjönk till botten, följde den åt, och körde så till dess jag åter kom upp.

Åh, det var rätt besynnerligt, sade en af sällskapet. Jag körde också en gång ner på sjön. Nå, hur gick det med dig då? frågade storprataren. - Ja, jag blef der kvar, svarade mannen.

3. På ett husförhör frågade prästen en gosse, kan du säga mig hvar Gud vistas, så skall du få en slant af mig, hvarpå gossen svarde: kan Herr pastorn säga hvar han ikke vistas, så skall jag gerna gifva två.

4. Två herrar mötte hvarandra på en trång gata, och ingendera tycktes vilja gå ur vägen för den andra. Herre, sade den ena, jag går aldrig ur vägen för en narr. Men det gör jag rätt gärna, sade den andra i det han vek undan och gjorde en höflig buggning.

5. "Johanson elden är lös hemma hos er." "Ja än sen då?" såg detta till min hustru, jag har ingenting att säga hemma.

R. Svensson
Målare
d. 14 Nov. 1893.